

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 448 Din 20.07.2022

Dosar nr.: 31/2022

Petiția nr.: 259/12.01.2022

Petent:

Reclamat: Penitenciarul Codlea

Obiect: presupusă discriminare a petentului prin amânarea liberării sale sale condiționate cu un an

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

1. Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentului

, deținut în prezent în Penitenciarul Codlea (localitatea Codlea str. Gării nr. 12, județul Brașov)

2. Numele, domiciliul, reședința sau sediul părților reclamate

Penitenciarul Miercurea Ciuc din mun. Miercurea Ciuc, str. Zold Peter nr. 2, județul Harghita; adresă de e-mail: pmciuc@anp.gov.ro

II. Procedura de citare a părților

3. Prin adresa înregistrată sub nr. 259/27.01.2022 i s-a comunicat petentului că s-a ridicat din oficiu excepția de vădită necompetență a C.N.C.D. raportat la obiectul petiției, acordându-i-se posibilitatea exprimării unui punct de vedere cu privire la excepția invocată, în termen de 15 zile de la primirea respectivei adrese.

4. Petentul nu a dat curs solicitării Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării de a-și exprima un punct de vedere cu privire la excepția de necompetență materială, invocată din oficiu.

5. Prin adresa înregistrată sub nr. 2933/21.04.2022 s-a solicitat Administrației Naționale a Penitenciarelor un punct de vedere cu privire la aspectele sesizate în petiție, în baza art. 40 din Procedura internă de soluționare a petițiilor și sesizărilor.

III. Susținerile părților conform obiectului dosarului

Susținerile petentului

6. Prin petiția înregistrată sub nr. 259/12.01.2022 petentul susține că este încarcerat pentru executarea unei pedepse privative de libertate și că se consideră discriminat de către conducerea penitenciarului pentru încălcarea dreptului la liberare condiționată.

7. Petentul susține că în data de 01.04.2021 i-a fost analizată situația de către Comisia de liberare condiționată, care a decis amânarea sa cu un an, fără un motiv bine întemeiat.

8. Petentul precizează că se simte discriminat în comparație cu deținuți cu pedepse

mai grele cale au fost liberați fără nici o amânare de către Comisia de liberare condiționată (spre exemplu Pap Tibor, condamnat la 16 ani pentru viol cu moartea victimei, a executat mai puțin de 9 ani din pedeapsa primită, fiind liberat fără amânare; de asemenea, Tanko Szilvester, condamnat la 6 ani pentru tentativă de omor, a executat mai puțin de jumătate din pedeapsa primită, fiind liberat fără amânare).

9. Petentul afirmă că amânarea de la liberare condiționată i-a provocat un dezechilibru în organism și i-a agravat boala de care suferă și celelalte complicații asociate acesteia; totodată, dezechilibrul în cauză a însemnat și necesitatea de schimbare a tratamentului medicamentos, recomandat de un medic specialist diabetolog, alături de aăugarea unor noi tratamente pentru complicațiile apărute pe perioada detenției.

10. Petentul mai precizează că singurul său venit îl reprezintă doar pensia sa de invaliditate, acordată pentru că a fost diagnosticat cu diabet zaharat insulinodependent tip I, la care au apărut alte complicații; din această pensie, Penitenciarul Miercurea Ciuc i-a oprit un procent de 33%, fără acordul său în acest sens; de fiecare dată când a sesizat acest aspect, i s-a explicat faptul că sumele au fost oprite în mod legal.

Sușinerile părții reclamate

Punctul de vedere de specialitate a Administrației Naționale a Penitenciarelor

11. A.N.P. precizează că în data de 01.04.2021 situația petentului a fost analizată în cadrul comisiei pentru liberare condiționată din cadrul Penitenciarului Miercurea Ciuc, comisia propunând în unanimitate rediscutarea situației după data de 31.03.2022, motivat de faptul că „nu a făcut dovada achitării obligațiilor civile, precum și natura și gravitatea faptei”; prin sentința penală nr. 401/27.05.2021, pronunțată de către Judecătoria Miercurea Ciuc (rămasă definitivă conform deciziei penale nr. 86/10.08.2021 a Tribunalului Harghita), s-a respins cererea petentului, stabilindu-se termen de rediscutare a situației după data de 09.06.2022.

12. A.N.P. arată că liberarea condiționată reprezintă un beneficiu care se acordă doar în situația în care există motive temeinice și suficiente care să justifice aplicarea acestei instituții și dacă persoana condamnată îndeplinește condițiile prevăzute de normele penale și execuțional-penale, reglementate în acest sens; mai mult, competența decizională în sensul acordării beneficiului liberării condiționate reprezintă atributul exclusiv al instanței de judecată.

13. A.N.P. menționează că art. 100 alin. (1) din Legea nr. 286/2009 privind Codul penal, cu modificările și completările ulterioare, prevede: *“Condițiile liberării condiționate în cazul pedepsei închisorii: (1) Liberarea condiționată în cazul închisorii poate fi dispusă, dacă: a) cel condamnat a executat cel puțin două treimi din durata pedepsei, în cazul închisorii care nu depășește 10 ani, sau cel puțin trei pătrimi din durata pedepsei, dar nu mai mult de 20 de ani, în cazul închisorii mai mari de 10 ani; b) cel condamnat se află în executarea pedepsei în regim semideschis sau deschis; c) cel condamnat a îndeplinit integral obligațiile civile stabilite prin hotărârea de condamnare, afară de cazul când dovedește că nu a avut nicio posibilitate să le îndeplinească; d) instanța are convingerea că persoana condamnată s-a îndreptat și se poate reintegra în societate”*

14. Potrivit art. 587 alin. (1) și (2) din noul Cod de Procedură penală: *“(1) Liberarea condiționată se dispune, la cererea sau la propunerea făcută potrivit dispozițiilor legii privind executarea pedepselor, de către judecătoria în a cărei circumscripție se află locul de deținere. (2) Când instanța constată că nu sunt îndeplinite condițiile pentru acordarea*

liberării condiționate, prin hotărârea de respingere fixează termenul după expirarea căruia propunerea sau cererea va putea fi reînnoită. Termenul nu poate fi mai mare de un an și curge de la rămânerea definitivă a hotărârii.”

15. Legea 254/2013 prevede la art. 95 că *"Persoana condamnată poate fi liberată condiționat înainte de executarea în întregime a pedepsei privative de libertate, dacă îndeplinește condițiile prevăzute la art. 99 sau, după caz, la art. 100 din Codul penal."*; art. 97 alin. (3) din aceeași lege, stipulează criteriile în temeiul cărora comisia pentru liberare condiționată analizează persoanele condamnate, respectiv: *"a) fracțiunea din pedeapsă efectiv executată și de partea din durata pedepsei care este considerată ca executată, conform art. 96; b) regimul de executare a pedepsei privative de libertate în care este repartizată; c) îndeplinirea obligațiilor civile stabilite prin hotărârea de condamnare, în afară de cazul când dovedește că nu a avut nicio posibilitate să le îndeplinească; d) conduita persoanei condamnate și eforturile acesteia pentru reintegrare socială, în special în cadrul muncii prestate, al activităților educative, moral-religioase, culturale, terapeutice, de consiliere psihologică și asistență socială, al instruirii școlare și al formării profesionale, precum și responsabilitățile încredințate, recompensele acordate și sancțiunile disciplinare aplicate; e) antecedentele sale penale."*

16. În final, A.N.P. susține că, cu ocazia analizei în cadrul comisiei, membrii acesteia vor stabili, prin hotărâre majoritară sau unanimă, dacă persoana îndeplinește sau nu criteriile prevăzute de lege în vederea formulării propunerii de liberare condiționată către instanța de judecată; în situația în care se constată că nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege pentru liberarea condiționată, membrii comisiei stabilesc amânarea în vederea reexaminării situației la o dată ulterioară, ce nu poate depăși un an de la data analizei precedente, potrivit alin. (11) al art 97 din Legea nr. 254/2013.

IV. Cadrul legal aplicabil. Dreptul național și internațional aplicabil / jurisprudența

13. Prevederile legislative relevante în prezenta cauză sunt următoarele:

- **Ordinul nr.144/2008 privind aprobarea Procedurii Interne de Soluționare a Petițiilor și Sesizărilor publicată în M.Of. nr. 348 din 6 mai 2008:**
 - art. 30: *"(1)Excepția de vădită necompetență se pune în dezbaterea petentului sau a persoanei interesate care sesizează Consiliul, pentru a-și formula punctul de vedere. (2) Colegiul director acordă un termen petentului sau părții interesate pentru a comunica punctul de vedere."*
 - art. 31: *"(1)Consiliul soluționează excepția de vădită necompetență după solicitarea punctului de vedere al petentului sau al părții interesate care a sesizat Consiliul. (2) Necomunicarea punctului de vedere la termenul acordat nu împiedică soluționarea petiției."*
 - art. 32: *"Consiliul soluționează excepția de vădită necompetență prin hotărâre a Colegiului director:"*
 - art. 40: *"Membrii Colegiului director, în vederea soluționării petiției, pot solicita opinii de specialitate din partea instituțiilor publice ori private, autorităților de stat sau oricăror alte entități juridice cu expertiză care pot oferi un punct de vedere pertinent cu privire la obiectul petiției."*
 - art. 63: *"(1)Colegiul director se va pronunța mai întâi asupra excepțiilor de procedură, precum și asupra celor de fond care nu mai necesită, în tot sau în parte, analizarea în fond a petiției"*
- **O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată:**

- art. 2 alin. (1): „Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice”.

➤ **Constituția României, revizuită:**

- art. 1 alin. (3) - Statul român: „România este stat de drept, democratic și social, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme, în spiritul tradițiilor democratice ale poporului român și idealurilor Revoluției din decembrie 1989, și sunt garantate.”
- art. 15 alin. (1) – Universalitatea: „Cetățenii beneficiază de drepturile și de libertățile consacrate prin Constituție și prin alte legi și au obligațiile prevăzute de acestea.”
- art. 16: “(1)Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări. (2) Nimeni nu este mai presus de lege. (...)”
- art. 20 - Tratatul internațional privind drepturile omului: „(1)Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile cetățenilor vor fi interpretate și aplicate în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care România este parte. (2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte, și legile interne, au prioritate reglementările internaționale, cu excepția cazului în care Constituția sau legile interne conțin dispoziții mai favorabile.”

➤ **Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, actualizată:**

- art. 6 alin. (1) - Interzicerea discriminării: „În timpul executării pedepselor și a măsurilor privative de libertate este interzisă orice formă de discriminare pe temei de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, gen, orientare sexuală, opinie ori apartenență politică, avere, origine socială, vârstă, dizabilitate, boală cronică necontagioasă, infecție HIV/SIDA sau pentru alte temeiuri de același fel.”
- art. 56 - Exercițarea drepturilor persoanelor condamnate: „(1)Exercițarea drepturilor persoanelor condamnate nu poate fi îngrădită decât în limitele și în condițiile prevăzute de Constituție și lege. (2) Împotriva măsurilor privative de libertate la exercițarea drepturilor prevăzute de prezenta lege, luate de către administrația penitenciarului, persoanele condamnate pot face plângere la judecătorul de supraveghere a privării de libertate, în termen de 10 zile de la data când au luat cunoștință de măsura luată.”
- art. 57 alin. (1) - Asigurarea respectării drepturilor persoanelor condamnate: „Respectarea drepturilor prevăzute de lege pentru persoanele condamnate este asigurată de judecătorul de supraveghere a privării de libertate.”

➤ **Legea nr. 286/2009 privind Codul penal, cu modificările și completările ulterioare**

- art. 100 - Condițiile liberării condiționate în cazul pedepsei închisorii: “(1)Liberarea condiționată în cazul închisorii poate fi dispusă, dacă: a) cel condamnat a executat cel puțin două treimi din durata pedepsei, în cazul închisorii care nu depășește 10 ani, sau cel puțin trei pătrimi din durata pedepsei, dar nu mai mult de 20 de ani, în cazul închisorii mai mari de 10 ani; b) cel condamnat se află în executarea pedepsei în regim semideschis sau deschis; c) cel condamnat a îndeplinit integral obligațiile civile stabilite prin hotărârea de condamnare, afară de cazul când dovedește că nu a avut nicio posibilitate să le îndeplinească; d) instanța are convingerea că persoana condamnată s-a îndreptat și se poate reintegra în societate”

➤ **Noul Cod de Procedură Penală**

- art. 587: “(1) Liberarea condiționată se dispune, la cererea sau la propunerea făcută potrivit dispozițiilor legii privind executarea pedepselor, de către judecătoria în a cărei circumscripție se află locul de deținere. (2) Când instanța constată că nu sunt îndeplinite condițiile pentru acordarea liberării condiționate, prin hotărârea de respingere fixează termenul după expirarea căruia propunerea sau cererea va putea fi reînnoită. Termenul nu poate fi mai mare de un an și curge de la rămânerea definitivă a hotărârii.”
- **Legea 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal**
- art. 95: “Persoana condamnată poate fi liberată condiționat înainte de executarea în întregime a pedepsei privative de libertate, dacă îndeplinește condițiile prevăzute la art. 99 sau, după caz, la art. 100 din Codul penal.”
- art. 97 alin. (3): “Comisia formulează propuneri de liberare condiționată a persoanei condamnate, ținând seama de: a) fracțiunea din pedeapsă efectiv executată și de partea din durata pedepsei care este considerată ca executată, conform art. 96; b) regimul de executare a pedepsei privative de libertate în care este repartizată; c) îndeplinirea obligațiilor civile stabilite prin hotărârea de condamnare, în afară de cazul când dovedește că nu a avut nicio posibilitate să le îndeplinească; d) conduita persoanei condamnate și eforturile acesteia pentru reintegrare socială, în special în cadrul muncii prestate, al activităților educative, moral-religioase, culturale, terapeutice, de consiliere psihologică și asistență socială, al instruirii școlare și al formării profesionale, precum și responsabilitățile încredințate, recompensele acordate și sancțiunile disciplinare aplicate; e) antecedentele sale penale.”
- art. 97 alin. (11): “În cazul în care comisia pentru liberare condiționată constată că persoana condamnată nu întrunește condițiile pentru a fi liberată condiționat, în procesul-verbal întocmit potrivit alin. (6) fixează un termen pentru reexaminarea situației acesteia, care nu poate fi mai mare de un an. În cazul în care cererea de liberare condiționată este formulată înainte de îndeplinirea condiției privind îndeplinirea fracțiunii prevăzute de Codul penal, iar perioada rămasă de executat până la împlinirea acestei fracțiuni este mai mare de un an, termenul stabilit de comisie va fi data împlinirii fracțiunii prevăzute de Codul penal. În cazul în care perioada rămasă de executat până la împlinirea acestei fracțiuni este mai mică de un an, termenul fixat de comisie poate depăși data împlinirii fracțiunii prevăzute de Codul penal, dar nu poate fi mai mare de un an. Totodată, comisia comunică, de îndată, procesul-verbal persoanei condamnate, care are posibilitatea ca, în termen de 3 zile de la aducerea la cunoștință, sub semnătură, să se adreseze, cu cerere de liberare condiționată, judecătoriei în circumscripția căreia se află penitenciarul.”

V. Motivele de fapt și de drept

14. În fapt, Colegiul director observă că petentul sesizează Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării cu privire la refuzul Comisia de liberare condiționată din Penitenciarul Miercurea Ciuc de a-i aproba liberarea condiționată. Potrivit punctului de vedere al Administrației Naționale a Penitenciarelor depus la dosarul cauzei, în anul 2021 situația petentului a fost analizată în cadrul comisiei pentru liberare condiționată din cadrul Penitenciarului Miercurea Ciuc, comisia propunând rediscutarea situației după data de 31.03.2022, iar ulterior petentul s-a adresat cu cerere de liberare condiționată Judecătoriei Miercurea Ciuc, cerere care a fost respinsă prin sentința penală nr. 401/27.05.2021 (rămasă definitivă conform deciziei penale nr. 86/10.08.2021 a Tribunalului Harghita).

15. Examinând conținutul petiției și dispozițiile legale incidente, Colegiul director reține că, în exercitarea competențelor sale, este chemat să se pronunțe cu privire la o circumstanță ce decurge din procesul penal al unei persoane condamnate, împrejurare ce

instituie discriminări în opinia petentului (în comparație cu alți deținuți), în contradicție cu principiul nediscriminării.

16. În soluționarea speței, Colegiul director urmează a analiza cauza prin prisma excepției de necompetență materială a CNCD invocată din oficiu, conform art. 63 din Procedura Internă de Soluționare a Petițiilor și Sesizărilor, pronunțându-se cu prioritate asupra excepției. De asemenea, Colegiul director reține că excepția de necompetență invocată din oficiu a fost pusă în dezbateră petentului, în conformitate cu prevederile art. 30 și următoarele din Procedura internă de soluționare a petițiilor și sesizărilor.

16. În continuare Colegiul director ia act de prevederile art. 587 din Noul Cod de Procedură Penală, care decide competența decizională în sensul acordării beneficiului liberării condiționate ca atribut exclusiv al instanței de judecată; astfel, constatând că aspectele invocate în petiție se circumstanțiază ipso facto actului de justiție, ipoteza generică de tratament diferit luând naștere prin efectul pronunțării hotărârilor judecătorești în cadrul procesului penal, Colegiul director reține că instituția Consiliului nu se poate pronunța sine qua non asupra aspectelor corelative actului de justiție (atribut exclusiv al instanțelor de judecată), nu se poate pronunța asupra aspectelor pretins discriminatorii care îi au izvorul statuările instanțelor judecătorești, nu poate adresa instrucțiuni instanțelor de judecată și nu poate să interzică executarea hotărârilor judecătorești pronunțate.

17. Constatând că obiectul petiției nu este incident câmpului de aplicare al O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Colegiul director reține că instituția Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, potrivit art. 16 din O.G. 137/2000, este *„autoritatea de stat în domeniul discriminării, autonomă, cu personalitate juridică, aflată sub control parlamentar și totodată garant al respectării și aplicării principiului nediscriminării, în conformitate cu legislația internă în vigoare și cu documentele internaționale la care România este parte”*; potrivit art. 19 din aceeași ordonanță, *„în vederea combaterii faptelor de discriminare, Consiliul își exercita atribuțiile în următoarele domenii: a) prevenirea faptelor de discriminare; b) medierea faptelor de discriminare; c) investigarea, constatarea și sancționarea faptelor de discriminare; d) monitorizarea cazurilor de discriminare; e) acordarea de asistență de specialitate victimelor discriminării”*; actul de soluționare a unui conflict corelativ dispozițiilor O.G. nr. 137/2000 este emis de o autoritate administrativă investită, prin lege organică, cu atribuții de jurisdicție administrativă specială (C.N.C.D.), iar actul per se, este susceptibil de a fi atacat în contenciosul administrativ general, sub cenzura instanțelor judecătorești. Astfel, raportându-ne la prevederile Ordonanței de Guvern nr. 137/2000, care constituie cadrul general al reglementării discriminării în legislația românească, constatăm, sub aspectul materiei și al răspunderii juridice, că ne aflăm în domeniul regimului juridic contravențional, respectiv al răspunderii contravenționale. Deducem astfel că CNCD, organ administrativ-juridictional, are competență limitată la a constata stările de discriminare prin emiterea unei hotărâri și, eventual, stabilirea unei sancțiuni contravenționale, nedeținând competența materială de a se pronunța asupra faptelor care depășesc cadrul stabilit de legislația contravențională, în general și de către O.G. nr.137/2000, în special.

18. Ca urmare, Colegiul director constată că plângerea nu este de competența Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, conform atribuțiilor stabilite de O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu

modificările și completările ulterioare, republicată, admitând excepția de necompetență materială invocată din oficiu.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu unanimitatea membrilor prezenți la ședință,

**COLEGIUL DIRECTOR
HOTĂRĂȘTE:**

1. Admiterea excepției de necompetență materială a Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, invocată din oficiu;
2. Clasarea dosarului;
3. Prezenta hotărâre se va comunica petentului.
4. O copie a hotărârii se va transmite Administrației Naționale a Penitenciarelor spre informare.

VI. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul.

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, în termen de 15 zile de la data primirii, potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.

Membrii Colegiului Director prezenți la ședința de deliberări desfășurată în data de 18.07.2021 au fost:

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

BABUȘ RADU – Membru

BĂNICĂ CLAUDIA CERASELA - Membru

DIACONU ADRIAN NICOLAE – Membru

GRAMA HORIA - Membru

JURA CRISTIAN – Membru

MOȚA MARIA – Membru

OLTEANU CĂTĂLINA - Membru

POPA CLAUDIA SORINA – Membru

Redactată și motivată: CO/SMD

Data redactării: 11.08.2022

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.